

คำวินิจฉัยของ นายผัน จันทรปาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๘/๒๕๔๘

วันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๘

เรื่อง ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายประเสริฐ จองวิริยะวงศ์) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา
วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐

สรุปข้อเท็จจริง

พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด โจทก์ และนายชูชาติ ศรีแสง โจทก์ร่วม ฟ้อง
นายประเสริฐ จองวิริยะวงศ์ เป็นจำเลย ในความผิดฐานคูหิ์นศาลหรือผู้พิพากษาในการพิจารณา
พิพากษาคดี เป็นคดีอาญาหมายเลขคำที่ ๑๔๓๐๕/๒๕๔๒

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๘ การกระทำ
ของจำเลยเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน เรียงกระทงลงโทษ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๑
จำคุกกระทงละ ๑ ปี และปรับกระทงละ ๑๐,๐๐๐ บาท รวมจำคุก ๔ ปี และปรับ ๔๐,๐๐๐ บาท
จำเลยให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาพิพากษา คดีมีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษตาม
ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ กึ่งหนึ่ง คงจำคุก ๒ ปี ปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท แม้การกระทำ
ของจำเลยจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้พิพากษาและสถาบันศาลโดยส่วนรวม แต่ก็เป็นเรื่องที่อาจ
บังเกิดขึ้นได้ในสภาพสังคมยุคโลกาภิวัตน์ และจำเลยได้ยอมรับผิดโดยเข้ามอบตัวพร้อมทั้งให้การ
รับสารภาพโดยมีการขอขมาโทษต่อผู้เสียหาย อันเป็นข้อเท็จจริงที่แสดงให้เห็นว่า จำเลยยังรู้สึกผิดชอบ
ต่อสังคม และสถาบันศาล ด้วยเหตุนี้ เมื่อจำเลยไม่เคยต้องโทษจำคุกมาก่อน จึงเห็นสมควรให้ออก
ได้กลับตนเป็นพลเมืองดี โทษจำคุกจึงให้รอกการลงโทษไว้มีกำหนด ๒ ปี ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการ
ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐

โจทก์ร่วมอุทธรณ์ ขอให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาโดยไม่รอกการลงโทษแก่จำเลย ศาลอุทธรณ์
พิพากษายืน

โจทก์ร่วมฎีกา ขอให้ศาลฎีกาพิจารณาแก้คำพิพากษาของศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์
ให้ลงโทษจำเลยสถานหนักโดยไม่รอกการลงโทษแก่จำเลย

จำเลยยื่นคำร้องต่อศาลอาญา ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๖ ขอให้ศาลส่งคำโต้แย้งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย สรุปได้ว่า

โดยปกติ โจทก์ร่วมจะฎีกาปัญหาข้อเท็จจริงไม่ได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๑๕ แต่โจทก์ร่วมได้ขอให้ผู้พิพากษาศาลอาญาซึ่งลงชื่อในคำพิพากษาอนุญาตให้ฎีกา และผู้พิพากษาศาลอาญาดังกล่าวได้อนุญาตให้โจทก์ร่วมฎีกา คดีจึงเข้าสู่การพิจารณาของศาลฎีกา ซึ่งศาลฎีกาต้องอาศัยบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ มาบังคับกับคดีนี้ ศาลฎีกาจึงจะมีอำนาจพิจารณาซึ่งอาจจะพิจารณาไม่รอการลงโทษแก่จำเลยก็ได้ ซึ่งจะทำให้จำเลยถูกจำกัดเสรีภาพต้องนอนในเรือนจำนาน ๒ ปี บทบัญญัติดังกล่าวส่วนที่บัญญัติว่า “ถ้าผู้พิพากษาคนใดซึ่งพิจารณาหรือลงชื่อในคำพิพากษาในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์ พิจารณาเห็นว่า ข้อความที่ตัดสินนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันสมควรสู่ศาลสูงสุดและอนุญาตให้ฎีกา” ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๓๓ ซึ่งบัญญัติว่า “การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาลซึ่งต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์” เพราะการที่บทบัญญัติดังกล่าวเปิดช่องให้ผู้พิพากษาซึ่งได้พิพากษามาตรา ๒๑๕ ให้รอการลงโทษแก่จำเลย และผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ก็ได้พิพากษายืนโดยให้รอการลงโทษแก่จำเลย แล้วกลับบัญญัติให้ผู้พิพากษาดังกล่าวเห็นว่าข้อความที่ตัดสินนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลสูงสุดและอนุญาตให้ฎีกา นั้น เป็นการคืนคำ เนื่องจากจำเลยซึ่งได้รับการรอลงโทษ กลับต้องให้ศาลฎีกาพิจารณาใหม่ว่าจะรอการลงโทษหรือไม่ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ ใช้บังคับไม่ได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ นอกจากนั้น บทบัญญัติดังกล่าวยังขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐ เพราะการบัญญัติให้ผู้พิพากษาที่ตัดสินให้จำเลยรอการลงโทษแล้วกลับมาให้ศาลฎีกาพิจารณาคดีกลับความเห็นของผู้พิพากษาที่ตัดสินให้รอการลงโทษไปแล้ว ทำให้จำเลยอาจถูกศาลฎีกาพิพากษาไม่รอการลงโทษให้แก่จำเลย ซึ่งทำให้จำเลยถูกจำกัดเสรีภาพถูกจำคุก บทบัญญัติดังกล่าวจึงไม่เป็นธรรม ขัดต่อความสงบสุขของประชาชน เพราะผู้พิพากษาที่อ้างว่าพิจารณาเห็นว่าข้อความที่ตัดสินนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลสูงสุดและอนุญาตให้ฎีกานั้นจะต้องให้อำนาจเฉพาะผู้พิพากษาที่ทำความเห็นแย้ง และพิพากษาไม่รอการลงโทษแก่จำเลยเท่านั้น คดีของจำเลยสิ้นสุดโดยการรอลงโทษแล้ว กลับจะต้องถูกฟื้นคดีขึ้นมาใหม่ บทบัญญัติดังกล่าวจึงเป็นการไม่ถูกต้อง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ เพราะการให้อำนาจ

โดยองค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญการที่ตัดสินรอกการลงโทษและนำคดีมาพิจารณาใหม่เป็นการไม่คำนึงถึงเสรีภาพของจำเลย ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ เพราะบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาดังกล่าวเป็นการละเมิดสิทธิและเสรีภาพต่อจำเลย และขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ เพราะบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ เป็นการให้สิทธิศาลฎีกาตัดสินจำคุกจำเลยการจำคุก ก็คือการจำกัดเสรีภาพให้บุคคลอยู่ได้เฉพาะในเรือนจำ เป็นการกระทบกระเทือนสาระสำคัญของเสรีภาพของจำเลย ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐ เป็นอันใช้บังคับมิได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ จำเลยจึงขอให้ศาลฎีการอการพิจารณาพิพากษา และส่งความเห็นตามทางการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลฎีกามีคำสั่ง เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๖ ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี และไม่ปรากฏว่าเคยมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น จึงให้รอกการพิจารณาคดีไว้ชั่วคราวและส่งความเห็นของจำเลยให้สำนักงานศาลยุติธรรมเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง

กระบวนพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญที่ผ่านมา

๑. ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งเมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๔๗ ให้รับคำร้องไว้ดำเนินการต่อไปตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๒ วรรคหนึ่ง

๒. ศาลรัฐธรรมนูญมีมติเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๔๗ ให้รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ข้อกฎหมาย

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

มาตรา ๖ “รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้”

มาตรา ๒๖ “การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้”

มาตรา ๒๗ “สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครอง และผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมาย และการตีความกฎหมายทั้งปวง”

มาตรา ๒๘ “บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน

บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้”

มาตรา ๒๙ “การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้น มิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วย โดยอนุโลม”

มาตรา ๓๐ “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายภาพหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

มาตรา ๒๓๓ “การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาลซึ่งต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์”

มาตรา ๒๖๔ “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือ คู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีความวินิจฉัยของ ศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และ ส่งความเห็นเช่นว่านั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำโต้แย้งของคู่ความตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้ทุกคดีทั้งปวง แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงคำพิพากษา ของศาลอันถึงที่สุดแล้ว”

๒. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ “ในคดีซึ่งห้ามฎีกาไว้โดยมาตรา ๒๑๘ มาตรา ๒๑๙ และมาตรา ๒๒๐ แห่งประมวลกฎหมายนี้ ถ้าผู้พิพากษาคนใดซึ่งพิจารณา หรือลงชื่อในคำพิพากษาหรือทำความเห็นแย้งในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์พิเคราะห์เห็นว่าข้อความ ที่ตัดสินนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลสูงสุดและอนุญาตให้ฎีกา หรือขอชดเชยการลงลายมือชื่อ รับรองในฎีกาว่ามีเหตุอันควรที่ศาลสูงสุดจะได้วินิจฉัย ก็ให้รับฎีกานั้นไว้พิจารณาต่อไป”

ประเด็นการวินิจฉัย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐ หรือไม่

คำวินิจฉัย

พิจารณาแล้ว เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ ซึ่งบัญญัติว่า “การพิจารณาพิพากษา อรรถคดีเป็นอำนาจของศาลซึ่งต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธย พระมหากษัตริย์” เป็นบทบัญญัติทั่วไป ซึ่งบัญญัติถึงอำนาจของศาลในการพิจารณาพิพากษาคดีความ ทั้งหลาย ส่วนประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ ซึ่งบัญญัติว่า “ในคดีซึ่งห้ามฎีกา ไว้โดยมาตรา ๒๑๘ มาตรา ๒๑๙ และมาตรา ๒๒๐ แห่งประมวลกฎหมายนี้ ถ้าผู้พิพากษาคนใด ซึ่งพิจารณาหรือลงชื่อในคำพิพากษาหรือทำความเห็นแย้งในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์พิเคราะห์เห็นว่า ข้อความที่ตัดสินนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลสูงสุดและอนุญาตให้ฎีกา หรือขอชดเชยการลงลายมือชื่อรับรองในฎีกาว่ามีเหตุอันควรที่ศาลสูงสุดจะได้วินิจฉัย ก็ให้รับฎีกานั้นไว้พิจารณาต่อไป” เป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวเนื่องกับการจำกัดสิทธิฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๑๘

มาตรา ๒๑๕ ซึ่งห้ามคู่ความมิให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง และมาตรา ๒๒๐ ในคดีที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์ ห้ามคู่ความฎีกาในทุกกรณีรวมทั้งปัญหาข้อกฎหมาย โดยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ เปิดโอกาสให้คู่ความที่ต้องการจะฎีกาในคดีที่ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๑๘ มาตรา ๒๑๕ และมาตรา ๒๒๐ สามารถยื่นฎีกาได้แต่ต้องดำเนินการตามเงื่อนไขที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ กำหนดไว้ คือ ให้ผู้พิพากษาที่เคยมีส่วนในการพิจารณาในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์อนุญาตให้ฎีกาหรืออธิบดีกรมอัยการ (อัยการสูงสุด) รับรองให้ฎีกา คดีนั้นถึงจะขึ้นสู่การพิจารณาของศาลฎีกาได้เมื่อพิจารณาบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ แล้ว จะเห็นได้ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ เป็นกฎหมายที่ศาลใช้ในการดำเนินการพิจารณาคดี ตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ บัญญัติให้การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาลซึ่งต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓

ส่วนประเด็นที่ได้แย้งว่าบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐ นั้น เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติที่บัญญัติถึงสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย โดยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ เป็นบทบัญญัติที่รับรองสิทธิและเสรีภาพตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งโดยชัดแจ้ง โดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ว่าได้รับความคุ้มครอง และบัญญัติให้การใช้อำนาจรัฐทุกองค์กรจะต้องผูกพันยึดถือให้สิทธิและเสรีภาพทั้งในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมาย และการตีความกฎหมาย รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ เป็นบทบัญญัติยืนยันรับรองในการที่บุคคลจะอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตน ตราบเท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน และเป็นบทบัญญัติประกันสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล เมื่อใดที่สิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ถูกละเมิด บุคคลนั้นจะใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ เป็นบทบัญญัติที่วางหลักประกันความมั่นคงแห่งสิทธิ

และเสรีภาพ การจะจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลจะกระทำได้อาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนุญกำหนดไว้ กระทำได้เท่าที่จำเป็น และต้องไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพนั้น และรัฐธรรมนุญ มาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติที่บัญญัติถึงความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย โดยให้บุคคลมีความเสมอกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ส่วนประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ เป็นบทบัญญัติที่กเว้นการจำกัดสิทธิฎีกาของคู่ความ โดยมีเงื่อนไขว่าต้องให้ผู้พิพากษาที่เคยมีส่วนในการพิจารณาในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์อนุญาตให้ฎีกา หรืออธิบดีกรมอัยการ (อัยการสูงสุด) รับรองในฎีกา อันอาจเป็นเหตุให้คดีถูกต้องห้ามฎีกาสามารถยื่นฎีกาได้เมื่อได้รับอนุญาต

กรณีตามคำร้องผู้ร้องโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนุญ มาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐ เมื่อพิจารณารัฐธรรมนุญ มาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐ แล้ว เห็นว่า เป็นบทบัญญัติทั่วไปเรื่องการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ การใช้สิทธิของคู่ความตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ แม้มิได้เป็นการใช้สิทธิตามที่รัฐธรรมนุญบัญญัติไว้ แต่ก็เป็นการใช้สิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ จึงมิได้กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนุญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ และมีได้เป็นบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพทางบุคคลอันต้องกระทำภายใต้หลักเกณฑ์แต่ประการใด จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนุญ มาตรา ๒๕ และมีได้เป็นกฎหมายที่เลือกปฏิบัติตามรัฐธรรมนุญ มาตรา ๓๐ ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนุญ มาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐

กรณีตามคำร้องเป็นการโต้แย้งว่าบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ศาลยุติธรรมต้องใช้ในการดำเนินการพิจารณาคดีตามรัฐธรรมนุญ มาตรา ๒๓๓ ส่วนการโต้แย้งว่าบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนุญ มาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐ นั้น เห็นว่าบทบัญญัตินี้ดังกล่าวมิได้กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนุญ อีกทั้งมิได้เป็นบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพอันต้องกระทำภายใต้หลักเกณฑ์ตามรัฐธรรมนุญ มาตรา ๒๕ และมีได้เป็นบทบัญญัติที่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามรัฐธรรมนุญ มาตรา ๓๐

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐ แต่ประการใด

นายผัน จันทรปาน
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ